

دستور العمل تأمین مالی جمعی

دستور العمل تأمین مالی جمعی براساس بند (۴) ماده (۴) قانون بازار اوراق بهادار، به شرح زیر به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار رسید.

۱- تعاریف و کلیات

ماده ۱- اصطلاحات و واژه‌هایی که در این دستور العمل به کار رفته‌اند دارای معانی زیر هستند. معانی سایر اصطلاحات و واژه‌های تعریف نشده، حسب مورد مطابق تعاریف مندرج در ماده یک قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب آذرماه ۱۳۸۴ مجلس شورای اسلامی و قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید به منظور تسهیل اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی مصوب آذرماه سال ۱۳۸۸ هجری شمسی مجلس شورای اسلامی هستند:

- ۱- **سازمان:** سازمان بورس و اوراق بهادار است.
- ۲- **فرا بورس:** شرکت فرا بورس ایران است.
- ۳- **عامل:** شخص حقوقی است که طبق الزامات این دستور العمل اقدام به تأمین مالی جمعی می‌نماید.
- ۴- **سکو:** پلتفرمی است که برای تأمین مالی جمعی توسط عامل ایجاد شده است و اطلاعات لازم بر اساس مفاد این دستور العمل در آن منتشر می‌شود.
- ۵- **متقاضی:** شخص حقوقی است که به منظور تأمین منابع مالی، طبق الزامات این دستور العمل به عامل مراجعه می‌کند.
- ۶- **طرح:** فعالیتی است که متقاضی برای انجام آن اقدام به تأمین منابع مالی می‌کند.
- ۷- **طرح باز:** طرحی است که در حال تأمین مالی بوده، یا تکمیل شده ولی هنوز منابع جمع‌آوری شده تحویل متقاضی نشده است.
- ۸- **تأمین کننده:** شخص حقیقی یا حقوقی تأمین کننده منابع مالی مورد نیاز متقاضی است.
- ۹- **فراخوان تأمین:** اعلان درخواست متقاضی، در سکو برای معرفی به تأمین کنندگان است.
- ۱۰- **گواهی شراکت:** ورقه بهاداری است که در تأمین مالی جمعی به صورت الکترونیکی منتشر می‌شود و از ثبت نزد سازمان معاف است.
- ۱۱- **ناظر فنی/مالی:** شخص حقیقی یا حقوقی مورد تأیید فرا بورس است که حسب درخواست عامل یا کارگروه ارزیابی نسبت به ارزیابی اولیه یا نظارت بر حسن اجرای طرح تعریف شده توسط متقاضی اقدام می‌کند.
- ۱۲- **شخص وابسته:** شخص وابسته به هر شخص حقیقی یا حقوقی به شرح زیر است: الف- شخص وابسته به هر شخص حقیقی عبارت است از همسر و اقرباء نسبی درجه اول از طبقه اول آن شخص و هر شخص حقوقی که تحت نفوذ قابل ملاحظه، کنترل یا کنترل مشترک شخص حقیقی مورد نظر باشد؛ و ب- شخص وابسته به هر شخص حقوقی عبارت است از شخص وابسته به واحد تجاری که در استانداردهای حسابداری ملی ایران، تعریف شده است.
- ۱۳- **کارگروه ارزیابی:** کارگروهی که مطابق ماده ۱۴ این دستور العمل، تشکیل می‌گردد.

ماده ۲- در تأمین مالی جمعی، منابع مورد نیاز راه‌اندازی یا توسعه یک کسب و کار تأمین شده و تأمین کننده منابع، نقش مشارکت کننده در طرح را داشته و در سود و زیان طرح شریک است.

ماده ۳- عامل موظف است برای انجام تأمین مالی جمعی، نسبت به اخذ مجوز فعالیت از کارگروه ارزیابی مطابق این دستور العمل اقدام نماید.

ماده ۴- عامل صرفاً از طریق انعقاد قرارداد با نهادهای مالی تحت نظارت سازمان، مجاز به تأمین مالی جمعی می‌باشد. در این خصوص، نهادهای مالی می‌توانند با اصلاح اساسنامه خود، مطابق مقررات، نسبت به انعقاد قرارداد با عامل اقدام نمایند.

تبصره ۱- نهادهای مالی دارای مجوز از سازمان می‌توانند پس از اصلاح اساسنامه مطابق مقررات و اخذ مجوز فعالیت تأمین مالی جمعی از کارگروه ارزیابی، خود نیز به عنوان عامل، اقدام به تأمین مالی جمعی نمایند.

تبصره ۲- هر نهاد مالی می‌تواند در هر زمان حداکثر با ۵ عامل به منظور انجام فعالیت تأمین مالی جمعی، طرف قرارداد واقع شود.

تبصره ۳- فهرست نهادهای مالی مجاز به فعالیت در زمینه تأمین مالی جمعی و ضوابط مربوط به نحوه فعالیت آن‌ها، ظرف مدت حداکثر ۲ ماه پس از تصویب این دستورالعمل به تصویب سازمان خواهد رسید.

تبصره ۴- حداقل مفادی که لازم است در قرارداد منعقد بین عامل و نهاد مالی درج گردد، ظرف مدت حداکثر ۲ ماه پس از تصویب این دستورالعمل به پیشنهاد فراپورس، به تصویب سازمان خواهد رسید.

ماده ۵- سکوهایی موجود تأمین مالی جمعی حداکثر شش ماه پس از تصویب این دستورالعمل فرصت اخذ مجوز فعالیت از کارگروه ارزیابی را دارند. پس از این تاریخ، به صورت مستمر فهرست سکوهایی مجاز به تأمین مالی جمعی از طریق سامانه فراپورس، موضوع ماده ۲۰ این دستورالعمل، اعلام خواهد شد و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات اقدام به مسدودسازی تمامی سکوهایی که در این فهرست قرار ندارند، خواهد کرد.

ماده ۶- حوزه جغرافیایی اجرای طرح در داخل کشور بوده، ولی جمع‌آوری منابع مالی مورد نیاز طرح‌ها از تأمین‌کنندگان خارج از کشور نیز بلامانع است.

ماده ۷- مراحل تأمین مالی جمعی به شرح زیر است:

الف- ارزیابی اولیه متقاضی و طرح توسط عامل یا ناظر فنی/ مالی حسب تشخیص عامل، به منظور مطابقت با شرایط ثبت‌نام مندرج در بخش شرایط و الزامات ارائه خدمات تأمین مالی جمعی؛

ب- عقد قرارداد با متقاضی و دریافت مستندات و اطلاعات وی مطابق با مفاد این دستورالعمل توسط عامل؛

ج- دریافت نماد اختصاصی از فراپورس؛

د- انتشار فراخوان تأمین در سکو که باید حداقل شامل اطلاعات زیر باشد:

۱- مشخصات متقاضی شامل:

۱-۱ نام، شناسه ملی، کد اقتصادی، شماره و تاریخ ثبت، شماره تماس، آدرس و کد پستی

۲-۱ مشخصات سهامداران بالای ۱۰ درصد

۳-۱ مشخصات اعضای حقوقی و حقیقی عضو هیئت مدیره و مدیر عامل

۲- مقدار مبلغ مورد درخواست

۳- محدوده زمانی و نحوه زمان‌بندی جمع‌آوری وجوه

۴- نحوه تسویه در پایان طرح حسب مورد

۵- مشخصات ناظر فنی/ مالی در صورت وجود

ه- اعلام فراخوان جمع‌آوری وجوه.

ماده ۸- انتقال گواهی شراکت به غیر، بر اساس رویه‌ای که ظرف مدت حداکثر ۲ ماه پس از تصویب این دستورالعمل به پیشنهاد فراپورس، به تصویب سازمان خواهد رسید، انجام می‌پذیرد.

ماده ۹- حداکثر مقدار قابل تأمین از طریق تأمین مالی جمعی برای هر طرح ۲۰ میلیارد ریال است. این مبلغ به‌طور سالانه توسط کارگروه ارزیابی مورد بازنگری قرار می‌گیرد.

ماده ۱۰- حداکثر مقدار پذیرش مجموع طرح‌های باز نزد عامل در هر زمان، نمی‌تواند بیشتر از ۲۰۰ میلیارد ریال باشد. این مبلغ

به طور سالانه توسط کارگروه ارزیابی مورد بازنگری قرار می‌گیرد.

ماده ۱۱- متقاضی، ملزم به تأمین حداقل ۱۰ درصد وجه مورد نیاز طرح می‌باشد.

ماده ۱۲- حداکثر مقدار قابل تأمین از طریق هر تأمین کننده شخص حقیقی، حداکثر به میزان ۵ درصد از کل مبلغ هر طرح است.

ماده ۱۳- تأمین مالی جمعی برای یک طرح مشخص نباید به صورت هم‌زمان توسط چند سکوی مختلف انجام شود. عامل موظف است پیش از انتشار فراخوان تأمین، بررسی‌های لازم را در این خصوص انجام دهد.

۲- کارگروه ارزیابی

ماده ۱۴- کارگروه ارزیابی دارای پنج عضو و یک دبیر به شرح زیر است:

الف- یک نفر به نمایندگی از رئیس سازمان، به عنوان رئیس کارگروه؛

ب- دو نفر به نمایندگی از فرابورس؛

ج- دو کارشناس در حوزه فعالیت تأمین مالی جمعی، با پیشنهاد فرابورس و تأیید رئیس سازمان؛

د- یکی از مدیران فرابورس به عنوان دبیر کارگروه و بدون حق رأی.

تبصره: کارگروه ارزیابی می‌تواند در صورت لزوم، علاوه بر اعضای اصلی، از کارشناسان آشنا به حوزه مربوطه و همچنین نمایندگان متقاضیان (بدون حق رأی) برای حضور در جلسه دعوت به عمل آورد.

ماده ۱۵- جلسات کارگروه ارزیابی با حضور تمامی اعضا تشکیل شده و تصمیمات آن با رأی موافق حداقل سه عضو که الزاماً یکی از آن‌ها نماینده سازمان است، معتبر است.

۲- رویه صدور مجوز فعالیت

ماده ۱۶- عامل، درخواست موافقت اصولی خود را به همراه مستندات زیر به کارگروه ارزیابی ارائه می‌دهد:

الف- مدارک ثبتی شخصیت حقوقی خود نزد اداره کل ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیرتجاری؛

ب- فرم درخواست دریافت موافقت اصولی؛

ج- ارائه رزومه اعضای هیئت‌مدیره و مدیرعامل متقاضی در قالب فرم‌های مورد نظر و گواهی عدم سوء پیشینه اشخاص مذکور؛

د- ارائه اطلاعات، مدل عملکرد و حوزه فعالیت در قالب مدل کسب‌وکار؛

ه- قرارداد عاملیت با نهادهای مالی (در صورتی که نهاد مالی مستقیماً اقدام به عاملیت نکند)؛

و- ارائه اطلاعات حساب بانکی مربوط به فعالیت تأمین مالی جمعی؛

ز- نمونه قراردادها؛

ح- سایر موارد به تشخیص کارگروه ارزیابی.

ماده ۱۷- کارگروه ارزیابی حداکثر ظرف مدت یک ماه از زمان تکمیل مستندات موضوع ماده قبل، نتیجه بررسی خود را در خصوص اعطای موافقت اصولی به عامل و سازمان اعلام می‌کند.

ماده ۱۸- عامل ملزم است حداکثر ظرف شش ماه پس از دریافت موافقت اصولی، سکوی خود را با رعایت الزامات ذیل راه اندازی کرده و مدارک و مستندات مربوطه را جهت دریافت مجوز فعالیت به کارگروه ارزیابی ارائه نماید:

الف- اعلام نشانی سکوی راه‌اندازی شده؛

ب- برآورده‌سازی الزامات فعالیت در فضای مجازی، مطابق قوانین جاری کشور (نظیر دریافت مجوزها و نمادهای مشخص از مراکز تعیین شده توسط مراجع قانونی)؛

ج- فراهم کردن زیرساخت نرم‌افزاری مربوط به فعالیت عامل و اتصال آن به سامانه فرابورس موضوع ماده ۲۰ این دستورالعمل؛

د- سایر موارد اعلامی به تشخیص کارگروه ارزیابی.

ماده ۱۹- در صورت طی کردن فرایندهای ذکر شده در این دستورالعمل، مجوز فعالیت عامل توسط کارگروه ارزیابی صادر می‌شود.

ماده ۲۰- فرابورس موظف است حداکثر ظرف ۲ ماه پس از تصویب این دستورالعمل، سامانه جامع تأمین مالی جمعی را به منظور انجام وظایف محوله این دستورالعمل راه‌اندازی کند.

۴- شرایط و الزامات ارائه خدمات تأمین مالی جمعی

ماده ۲۱- پیش از اجرای هر طرح تأمین مالی جمعی لازم است قراردادی رسمی بین عامل و متقاضی منعقد شود. در این قرارداد، تعهدات و حقوق دو طرف مشخص بوده و حداقل موارد زیر را در برمی‌گیرد:

الف- هزینه‌های ارائه خدمات عامل؛

ب- تعهدات متقاضی شامل:

۱- ارائه مستندات، اطلاعات، شرایط و زمان‌بندی اجرای طرح یا برنامه کسب‌وکار آن؛

۲- مدارک یا مجوزهای موردنیاز برای اجرای طرح؛

۳- نوع و نحوه ارائه گزارش‌های دوره‌ای.

ج- جریمه‌های عدم انجام یا تأخیر در انجام تعهدات با شرایط تعیین شده؛

د- مدت قرارداد و شروط احتمالی اتمام پیش از موعد یا تمدید آن؛

هـ - انتخاب ناظر فنی/مالی جهت ارزیابی اولیه و بررسی پیشرفت کار (در صورت لزوم، به تشخیص عامل یا کارگروه ارزیابی) با تعیین وظایف و حق‌الزحمه وی؛

و- سایر موارد اعلامی به تشخیص کارگروه ارزیابی.

ماده ۲۲- حداقل الزامات و گزارش‌های دوره‌ای که لازم است توسط متقاضی تهیه و افشا گردد و نحوه آن، ظرف مدت حداکثر ۳ ماه پس از تصویب این دستورالعمل به تصویب کارگروه ارزیابی خواهد رسید.

ماده ۲۳- عامل موظف است قبل از انعقاد قرارداد با متقاضی، حسن سابقه وی در طرح‌های قبلی تأمین مالی جمعی و یا سایر زمینه‌های مرتبط را از طریق اطلاعات موجود در سامانه جامع تأمین مالی جمعی یا سایر طرق مقتضی مورد بررسی و ارزیابی قرار دهد و نتیجه ارزیابی مذکور را در فراخوان تأمین در سکو منتشر کند.

تبصره: کارگروه ارزیابی حق اعمال محدودیت و یا ممنوعیت در تعریف طرح خاص و یا متقاضی خاص را دارد.

ماده ۲۴- تأمین مالی طرح‌های عامل بجز اشخاص موضوع ماده ۳۵ این دستورالعمل، مجاز است اما عامل موظف است ارتباط خود با طرح را برای تأمین‌کنندگان افشا کند.

ماده ۲۵- عامل موظف است حداقل اطلاعات زیر را در قالب فراخوان تأمین، در سکو منتشر کند:

الف- اطلاعات کامل ثبتی / متقاضی؛

ب- اطلاعات طرح پیشنهادی متقاضی (به انضمام مستندات مربوطه)؛

ج- اعلام تعهدات متقاضی؛

د- میزان منابع مالی موردنیاز برای انجام طرح و مبالغ جمع‌آوری‌شده؛

ه- زمان بندی و مراحل پرداخت وجوه جمع‌آوری شده توسط عامل به متقاضی ؛

و- برنامه کسب‌وکار طرح ؛

ز- نتایج ارزیابی موضوع ماده ۲۳ این دستورالعمل؛

ح- سایر اطلاعات به تشخیص کارگروه ارزیابی.

ماده ۲۶- تمامی ورود و خروج وجوه باید از طریق درگاه یا شبکه‌های پرداخت معتبر داخلی انجام شود.

ماده ۲۷- پرداخت وجوه جمع‌آوری شده به متقاضی، باید منحصراً از طریق پرداخت به حساب بانکی متقاضی صورت پذیرد.

تبصره: عامل باید برای هر یک از طرح‌ها حساب تفصیلی اختصاصی داشته باشد.

ماده ۲۸- نحوه جمع‌آوری و تخصیص وجوه به متقاضی و نحوه نظارت بر آن توسط کارگروه ارزیابی تعیین می‌شود.

ماده ۲۹- عامل موظف است ضمن تهیه محتوای آموزشی در سکوی خود برای تأمین‌کنندگان، جهت کمک به آن‌ها در درک ریسک‌هایی مانند امکان زیان یا عدم نقدشوندگی، ترتیبی اتخاذ کند تا هر تأمین‌کننده حداقل یک بار پس از ورود به سکوی عامل، محتوای مزبور را مشاهده نماید.

ماده ۳۰- عامل موظف است ریسک‌های مربوط به طرح را از طریق سکو به اطلاع تأمین‌کنندگان برساند و ترتیبی اتخاذ نماید تا هر تأمین‌کننده پیش از اقدام به مشارکت در طرح، آگاهی خود را از ریسک‌های مذکور اعلام نماید.

ماده ۳۱- عامل موظف است گزارش عملکرد و صورت‌های مالی سالانه حسابرسی شده خود را به همراه اظهارنظر حسابرس، حداکثر ۴ ماه پس از پایان سال مالی به کارگروه ارزیابی ارسال نماید.

ماده ۳۲- عامل تحت هیچ شرایطی نمی‌تواند مشارکت در یک طرح خاص را به تأمین‌کنندگان توصیه کند.

ماده ۳۳- عامل موظف است شرایطی را فراهم کند تا هر تأمین‌کننده قبل از سرمایه‌گذاری بر روی هر طرح، به منظور اطمینان از ثبت طرح در سکوی دارای مجوز، کد تأییدی را از سامانه فرابورس، موضوع ماده ۲۰ این دستورالعمل، دریافت کند.

ماده ۳۴- عامل موظف است هر نوع اطلاعات مربوط به فعالیت‌های تأمین مالی جمعی خود را به اطلاع فرابورس برساند.

ماده ۳۵- دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری، بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری، نهادهای مالی دارای مجوز از سازمان و شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و بازار اول و دوم فرابورس و شرکت‌های درج شده در بازار پایه فرابورس مجاز به تأمین منابع از طریق سکوهایی تأمین مالی جمعی نیستند.

ماده ۳۶- شرایط متقاضی به شرح زیر است:

الف- شخص حقوقی باشد؛

ب- دعوای دارای اثر بااهمیت حقوقی یا کیفری علیه شرکت/ مؤسسه و اعضای هیئت‌مدیره یا مدیرعامل/رئیس شرکت/مؤسسه متقاضی وجود نداشته باشد؛

ج- اعضای حقیقی هیئت‌مدیره و مدیرعامل شرکت/مؤسسه متقاضی باید گواهی عدم سوءپیشینه ارائه دهند، که از زمان صدور آن بیش از یک ماه نگذشته باشد؛

د- سایر شرایط به تشخیص کارگروه ارزیابی.

ماده ۳۷- تأمین‌کنندگان باید دارای کد بورسی باشند.

۵- سایر مقررات

ماده ۳۸- تأمین مالی جمعی طرح‌هایی که طبق قوانین و مقررات ممنوع شده‌اند، غیرمجاز است و موجب لغو مجوز فعالیت تأمین مالی جمعی عامل از طرف کارگروه ارزیابی خواهد شد.

ماده ۳۹- در صورت تخلف عامل از انجام وظایف، کارگروه ارزیابی متناسب با نوع تخلف، یکی از اقدامات انضباطی زیر را اعمال

خواهد کرد:

الف - تذکر کتبی

ب - تعلیق فعالیت برای مدت مشخص

ج - لغو مجوز فعالیت تأمین مالی جمعی

ماده ۴۰ - در صورت تخلف نهاد مالی از انجام وظایف خود یا پایش مستمر وظایف عامل، سازمان مطابق ضوابط و مقررات مربوطه با نهاد مالی برخورد خواهد کرد.

ماده ۴۱ - عامل موظف است در صورت دریافت شکایتی از یک طرح باز یا مشاهده یا دریافت گزارش از هرگونه انحراف از برنامه کسب و کار یا اهداف تعیین شده، حسب مورد فوراً جمع‌آوری یا تخصیص وجوه را به حالت تعلیق درآورده و ضمن اطلاع به کارگروه ارزیابی، ظرف مدت ۱۰ روز کاری اقدامات زیر را انجام دهد:

۱- اعلام به ناظر فنی/مالی (حسب مورد) جهت بررسی دقیق؛

۲- اعلام به مراجع ذیصلاح در صورت دریافت شکایت؛

تبصره: در صورت عدم احراز تخلف با اعلام مراجع ذیصلاح یا ناظر فنی/مالی، موضوع به کارگروه ارزیابی اعلام شده و فرایند جمع‌آوری یا تخصیص وجوه ادامه می‌یابد.

ماده ۴۲ - خارج شدن سکوی عامل از فهرست سکوه‌های مجاز به تأمین مالی جمعی با درخواست عامل، منوط به تأیید کارگروه ارزیابی و مشروط به نداشتن طرح باز می‌باشد.

ماده ۴۳ - در صورت متوقف شدن فعالیت‌های تأمین مالی جمعی عامل به هر یک از علت‌های مندرج در دستورالعمل حاضر، شروع مجدد فعالیت نیازمند ارائه درخواست مجدد و انجام کلیه مراحل مذکور در این دستورالعمل است.

ماده ۴۴ - به‌منظور نظارت بر حسن اجرای مفاد این دستورالعمل، فرابورس موظف است از انواع ابزارهای نظارتی با رعایت قوانین و مقررات استفاده کند. در همین راستا، عامل موظف است در اجرای مفاد این بند همکاری لازم را با سازمان، کارگروه ارزیابی، فرابورس و سایر مراجع ذیصلاح به عمل آورد.

ماده ۴۵ - انجام اصلاحات بعدی این دستورالعمل به سازمان تفویض شد.

این دستورالعمل در ۴۵ ماده و ۸ تبصره در تاریخ ۱۳۹۷/۰۲/۲۵ به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار رسید و از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجرا است.